

N:o 240.

Af hrr **G. Odqvist**, med förslag till ändrad lydelse af §§ 13, 16, 20 och 22 riksdagsordningen.

Med anledning af den utaf Kongl. Maj:t till Riksdagen ingifna propositionen om utsträckning af den politiska rösträtten och med hänvisning till motiveringen i den af konstitutionsutskottets vice ordförande till samma utskotts utlåtande vid 1894 år riksdag n:o 6 fogade reservationen får jag härmed hemställa,

att Riksdagen måtte antaga nedanstående förslag till ändrad lydelse af §§ 13, 16, 20 och 22 riksdagsordningen att hvila till vidare grundlagsenlig behandling:

Riksdagsordningen.

§ 13.

1. Andra Kammarens ledamöter skola till ett antal af tvåhundra-trettio väljas för en tid af tre år, räknade från och med januari månads början året näst efter det, under hvilket valet skett.

2. I kommun, hvars folkmängd uppgår till eller öfverstiger en tvåhundra-tretiondedel af folkmängden i riket, väljes, efter kommunens folkmängd, en riksdagsman för hvarje fullt tal, motsvarande nämnda del, af rikets folkmängd.

3. *Kommunerna med mindre folkmängd, än i mom. 2 sägs, fördelas i så många valkretsar, som, med iakttagande af att hvardera utser en riksdagsman, erfordras för att de enligt både nästföregående och detta moment utsedde riksdagsmännen tillsammans skola uppgå till det i mom. 1 föreskrifna antalet riksdagsmän för hela riket. Vid denna fördelning i valkretsar, hvilken sker efter folkmängden, bestämmes först antalet valkretsar för hvarje län och sedan dessa valkretsars områden med hänsyn till länens indelning uti domsagor och tingslag eller häradar och med iakttagande att stadskommun, som icke hörer till domsaga, endast må förenas med närmast belägna tingslag eller härad.*

4. *Indelningen af oförmälda valkretsar så ock riksdagsmännens antal för hvar och en af de kommuner, hvilkas folkmängd enligt mom. 2, berättigar dem att ensamme för sig välja riksdagsman, bestämmes, efter ofvan angifna grunder, hvart nionde år af Konungen. Den ordning, som sålunda fastställes, vinner ej tillämpning förr än vid de val, hvilka näst derefter, enligt 15 § 1 mom., skola ega rum.*

§ 16.

1. *Valen till riksdagsman förrättas omedelbart sålunda, att rösterna afgifvas särskildt för hvarje kommun inför kommunalstämmas ordförande eller magistrat; och skola för rösternas sammanräknande och fullmagts utfärdande åt den, som de flesta rösterna erhållit, valprotokollen insändas till domhafvanden i den domsaga, till hvilken valkretsen hörer, eller, om valkretsen lyder under flera domstolar i orten, till den domhafvande eller magistrat, under hvilkens domstol största folkmängden lyder.*

Stad, som har att ensam sända flera riksdagsmän, må, på sätt om val till stadsfullmäktige är stadgadt, kunna indelas i valkretsar.

2. *Kommuner, som hafva att gemensamt välja riksdagsman, ega dock begagna det medelbara valsättet, derest flertalet af de röstberättigade så beslutar. Då*

förslag härom af de röstberättigade i en kommun väckes medelst beslut, fattadt inför kommunalstämmas ordförande eller magistrat, varder sådant meddeladt Konungens befallningshafvande, som från öfriga till valkretsen hörande kommuner inforrar de röstberättigades röster och utfärdar kungörelse om utgången, efter ty som de flesta rösterna varit för bifall eller afslag. I sistnämnda fall kan frågan icke förr, än en tid af fem år derefter förflutit, å nyo upptagas. Beslutas åter förändringen, träder den i kraft vid det val, som näst efter en månad från kungörelsens utfärdande inträffar, och gäller för en tid af minst fem år, hvarefter beslut om dess upphörande kan på lika sätt som om dess införande fattas.

3. *Vid de medelbara valen utses riksdagsman medelst elektorer. För hvarje kommun väljes inför kommunalstämmans ordförande eller magistraten en elektor och derutöfver, efter folkmängden, en för hvarje fullt tal af ett tusen. Desse elektorer sammanträda till riksdagsmannaval inför domhafvanden i den domsaga, till hvilken valkretsen hör, eller, om valkretsen lyder under flera domstolar i orten, inför den domhafvande eller magistrat, under hvilkens domstol största folkmängden lyder.*

4. I stad, der magistrat ej finnes, skall den för sådan stad särskildt tillsatta styrelse eller dess ordförande taga den befattning med riksdagsmannaval, som enligt denna § samt 18, 20 och 22 §§ tillhör magistrat eller dess ordförande.

§ 20.

För den, som blifvit utsedd till ledamot i Andra Kammaren, utfärdas ofördröjligen fullmagt, underskrifven af *vederbörande valförrättare*. Fullmagterna böra hafva följande lydelse:

»Vid riksdagsmannaval, som den — — — hållits i N. N. *valkrets*» (eller i N. N. *kommun*»), »har N. N. blifvit utsedd till ledamot af Riksdagens Andra Kammare för en tid af 3 år, räknade från och med den 1 januari

nästkommande år» (eller, om valet hållits till följd af Konungens förordnande om nya val eller om riksdagsman eljest afgått innan den tid, för hvilken han blifvit vald, tilländalupit: »för tiden till den 1 januari år — —»), »hvarom detta länder till bevis och fullmagt.» Ort och tid.

§ 22.

1. Är någon missnöjd med val till riksdagsman i Andra Kammaren, må han deröfver anföra besvär hos Konungens befallningshafvande i valorten. För det ändamål eger klaganden hos domhafvanden eller magistrat, som slutligen handlagt *valet*, äska behörigt protokollsutdrag, hvilket genast eller inom högst två dagar derefter bör till klaganden utlemnas; och skall han, vid förlust af talan, sist inom åtta dagar efter valförrättningens slut ingifva sina besvär till Konungens befallningshafvande, som, på sätt i 11 § stadgas, lemna vederbörande tillfälle att sig förklara samt sist innan nästa dags utgång, efter det den för förklarings afgifvande bestämda tid tilländalupit, sitt utslag i målet utfärdar.

2. Den med Konungens befallningshafvandes utslag missnöjde eger att, sist inom åtta dagar efter deraf erhållen del, till Konungens befallningshafvande inlemna sina besvär, ställda till Konungen, hvarefter med målet vidare så förhålles, som ofvan i 11 § sägs.

3. Vill någon klaga öfver besvär, hvarigenom af honom gjord afsägelse af riksdagsmannauppsdrag ej blifvit godkänd, förfares i afseende derå, om afsägelsen egt rum vid valtillfälle, enligt mom. 1 i denna § och, om afsägelsen efteråt skett hos Konungens befallningshafvande, enligt mom. 2.

Stockholm den 15 april 1896.

Gustaf Odqvist.